

Quatre dècades de protecció del Delta

El Parc Natural es va concretar el 1983 contra la dessecació d'espais naturals. La Generalitat n'ha de redactar ara un pla de gestió

Terres de l'Ebre Redacció / Ò.M.J.

L'estiu del 2015, una volta jubilat, l'exdirector del Parc Natural del Delta de l'Ebre Rafel Balada recordava, en una àmplia entrevista especial per al SETMANARI L'EBRE, els orígens d'una figura de protecció i una institució que ara complix quaranta anys: el Parc Natural del Delta de l'Ebre, creat l'agost del 1983. En un context d'aprofitament d'espais naturals per a conrear arròs, sota els interessos de les grans propietats, això va tenir impactes indesitjats com el dessecament de la llacuna del Canal Vell, a conseqüència de l'habilitació d'un canal impulsat pel després controvertit president transvasista dels regants de l'Esquerra Joel Bonet. Una part de la població de Deltebre i, per començar, l'equip de govern municipal independent, que Balada recordava que eren els que havien aconseguit la independència de Tortosa, van denunciar la dessecació i van demanar la complicitat de la Generalitat per fer-hi front. **"La Generalitat, conscient que el Delta era un ecosistema molt fràgil, amb zones humides interconnectades amb un gran valor ecològic que en l'àmbit europeu començava a ser una vergonya que no tinguessen cap figura de protecció al marge d'una Reserva de Caça anacrònica, va pensar que era el moment de fer el Parc Natural"**, posava en context Balada, que destaca com a figura transcendental en l'aposta per crear el Parc a l'arquitecte Xavier Carceller, cap de la secció de Patrimoni Natural de la Generalitat fins al 1987.

El territori va evolucionar des d'una

Imatge recent del Delta de l'Ebre. CEDIDA PARC NATURAL DEL DELTA DE L'EBRE / JM BORRERO

visió reticent del Parc o una oposició parcial atada -segons rememorava Balada- pels regants de l'Esquerra, en el sentit que el proteccionisme suposaria una amenaça per a l'activitat agrària i turística, cap a un reconeixement popular. Coses tan bàsiques com conscienciar la població d'urbanitzacions del Delta que no havien d'enterrar les escombraries. La compatibilitat de l'ús agrari i del reforç mediambiental, és a dir, les mesures agroambientals, que va permetre per exemple **"aconseguir aigua per a les llacunes amb el que no feien servir els regants"**, va ser determinant per a rebre l'aval de la CHE i per a tirar endavant. **"Sense el Parc Natural, avui al Delta no es faria arròs"**, ha sostingut el seu primer director.

El primer decret de constitució del Parc, ara fa tot just 40 anys, només

agafa el delta esquerre, amb Deltebre i part de l'Ampolla, i a la dreta, Sant Jaume i l'illa de Buda. La Ràpita no va voler entrar en un primer moment, però l'any 1986, es va aprovar un nou decret amb els dos hemideltas completament implicats i consensuat amb tots els ajuntaments, inclosos i la Ràpita i Amposta, que el 1979 ja havia desenvolupat pel seu compte un pla de protecció de les basses de l'Encanyissada i la Tancada que contemplava convertir-les en parc natural administrat per l'Ajuntament.

ESPAIS PROTEGITS En conjunt, van quedar protegits espais com estes dos llacunes; la bassa de les Olles, la punta i badia del Fangar, el Canal Vell, el Garxal, l'illa de Sant Antoni, l'illa de Buda, l'Aufacada, la Platjola i la punta de la Banya. L'actual amenaça

climàtica, però, ha convertit els trams de costa més vulnerables en punts susceptibles d'actuar-hi per a lluitar contra la regressió.

El Parc no només va ser cap fre, sinó que fins i tot va tenir un impacte positiu en l'àmbit turístic. "Es va dissenyar un programa d'ús i gestió que permetia planificar, racionalitzar i clarificar els espais i que es va traduir en un augment de la riquesa biològica del Parc. Després de tenir garantida la conservació dels espais naturals, a través del programa i la redistribució del personal de vigilància, es va procedir a emprendre una difusió del Delta en l'àmbit català i internacional. El delta de l'Ebre, l'aïllament social del qual era resultat de la manca de comunicacions i infraestructures, era una zona gairebé desconeguda fins i tot per als catalans. La campanya va

resultar espectacular, més encara perquè els mateixos habitants del Delta no comprenien què venien a veure tanta gent de fora. La gent del Delta, acostumat a viure en aquell món, no comprenia que aquell microcosmos era insòlit, absolutament diferent de la resta del país: un gran riu en un país de barrancs, un entorn pla i sense pedres posat en un país muntanyenc i rocallós, un centenar de quilòmetres de platja verge on la costa és una escorça de formigó", escrivia Balada mateix en un article per a la revista Medi Ambient de la Generalitat, l'any 2000.

Durant estes quatre dècades, el Parc ha hagut de combatre i conviure amb diferents espècies invasores. El Delta de l'Ebre té 320 km² de superfície reconeguts com una de les principals zones humides de la Mediterrània. Hi conviuen més de 760 espècies de flora, més de 350 d'ocells, 21 espècies de mamífers i un centenar d'espècies de peixos. El maig del 2013, a més a més, les Terres de l'Ebre van ser declarades Reserva de la Biosfera per la UNESCO. El 2022, s'estima que el Parc va rebre prop de 400.000 visitants.

"El parc està molt humanitzat i hi ha situacions de conflicte, però portem 40 anys amb força èxit", valora, en declaracions al *Diari de Tarragona*, el president de l'actual Junta Rectora del Parc Natural, Dani Forcadell. Per la seua banda, la Taula de Consens del Delta, que aplega regants i ajuntaments, reclama a la Generalitat la redacció d'un pla de gestió del Delta que fa temps que està pendent d'elaboració. ■

Acord per al traçat de la guarda de protecció del Fangar

Deltebre Redacció

El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural ha definit el traçat de la guarda de protecció del Fangar, que ha de permetre actuar de barrera de contenció davant la pujada de la mar i evitar l'entrada d'aigua marina terra endins i la salinització dels camps d'arròs. El recorregut és d'uns catorze quilòmetres i s'ha acordat amb la Comunitat de

Regants de l'Esquerra, el Parc Natural del Delta de l'Ebre, els ajuntaments de l'Ampolla i Deltebre i veïns d'arrossars de la zona. La mesura s'inscriu dins de les actuacions previstes de l'Estratègia Delta per respondre a la necessitat d'adaptació i mitigació dels efectes de la crisi climàtica.

Per definir el traçat s'han tingut en compte aspectes com la conservació de la xarxa Natura 2000 o la mi-

llora de la capacitat de desguàs dels camps adjacents, entre d'altres. El traçat proposat discorre, de manera prioritària, per camins ja existents que s'ampliarien, es reforçarien i s'incrementarien de cota fins a 1,2 metres per damunt del nivell del mar. Així mateix, en algunes zones on el camí és inexistent, es planteja convertir les petites guardes actuals en una única guarda més reforçada i accessible per als veïns. En cap cas

no es construïran esculleres de pedra o camins pavimentats.

Pel que fa a la zona de la bassa de les Olles, el traçat transcorreria per la part del darrere d'este espai natural protegit fins a enllaçar amb l'estació de bombament situada a l'entrada de la bassa. La proposta es presentarà formalment a la Comissió Biotècnica del Delta de l'Ebre formada pel Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural i el Minis-

teri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic per a la seua aprovació. Un cop superat este tràmit, l'any vinent es podria iniciar la licitació del projecte executiu i l'estudi d'impacte ambiental corresponent. Actualment, ja s'estan executant els treballs de reforç de les guardes de protecció de les basses del delta de l'Ebre i en breu es licitaran les obres per construir la guarda de protecció de la badia dels Alfacs. ■